

ALMAN FEDERAL YARGITAYI KARARLARI

(Entscheidungen des Bundesgerichtshofes in)

Zivilsachen

(20. Band 1956 Seite 71 ff.)

ÖLÜME BAĞLI TASARRUF — AHLÂKA AYKIRILIK

Ölüme bağlı bir tasarrufun ahlâk ve âdaba muğâyir olduğu meselesi kaideten böyle bir tasarrufun yapıldığı zamandaki münasebetlere göre halledilmelidir.

Hadise : Davacı , 1954 yılında ölen büyük babası tesviyeci N. nin vasiyetname ile mirasçı yaptığı kimsedir. 30/8/1945 tarihinde noter huzurunda tanzim edilen vasiyetnamede N. 1903 yılında doğan davalıya hayatı müddetince terekeye dahil bir gayrimenkulün intifasını vasiyet etti. 1881 yılında doğan bayan N. ile evli idi. Mezkûr evlilik 1945 yılı ekiminde bayan N. nin muris aleyhine ikame ettiği, davalı ile zinadan dolayı boşanma davası sebebiyle 19/3/1956 tarihli mahkeme kararıyla boşanma ile neticelendi. Davalı ile muris 1940 yılında tanışmışlardı ve davalı 1944 yılında evlilerin oturdukları eve taşınmıştı ve boşanmadan sonra da aynı evde oturuyordu .

Davacı, vasiyetin ahlâk ve âdaba aykırı olduğunu iddia ile intifa hakkının batıl olduğunu ve bu sebeple davalının gayrimenkulü tahliye ederek davacıya teslim etmesini istemektedir.

Davalı ise, evliler arasında evlilik birliği mevcut olmadığını ve bundan dolayı murisin kendisiyle tanıştığını ve böylece o andan itibaren hepsinin birlikte yaşadığını ve evliliğin zinadan dolayıda zeval bulmadığını, N. ailesi ile aralarında daima dostluk mevcut olduğunu, vasiyetnamenin de kendisinin N. ailesine yaptığı hizmetlere karşılık olarak tanzim edildiğini iddia etmektedir. Bundan başka davalı bu dostluğun devamı müddetince kazandığı haftalık 80 markı murisin geçimine terk ettiğini ve bayan N. nin de bundan istifade ettiğini ileri sürmektedir.

Karar : İstinaf mahkemesi, ilk derece mahkemesinin hükmünü tâdil ile davalıyı iddia veçhile mahkûm etmiş ve davalının temyiz talepleri Federal Temyiz tarafından reddolunmuştur.

Temyiz Kararının Gerekçesi :

Murisin, vasiyetnamenin tanzim edildiği anda davalı ile, evlilik münasebetinin devam etmesine rağmen zina halinde bulunduğu tesbit edilmiştir.

Evli bir adamın, ahlâk ve âdaba mugayir zina münasebetlerini idame ve devam ettirmek ve sevgilisinin kendisine bağlanması keyfiyetini mükâfatlandırmak için yaptığı bir ölüme bağlı tasarrufun ahlâk ve âdaba mugayir olduğu teessüs etmiş bir içtihattır. Davalının, birlikte yaşadıkları müddet zarfında kendisinin de birliğe maddî yardımlarla iştirak ettiği yolundaki iddiası yerinde değildir. Zira vasiyetnamenin tanziminde biricik rol oynayan faktör, hadisenin bir bütün halinde gözönünde tutulması halinde «murisin zina münasebeti» dir. Bundan dolayı İstinaf Mahkemesinin tesbit ettiği, vasiyetnamenin bu bakımdan ahlâk ve âdaba aykırı olduğu ve dolayısıyla batıl bulunduğu kayfiyeti doğrudur.

Vasiyetnamenin âdap ve ahlâka mugayir olduğu meselesinin mirasın açıldığı zamanki münasebetlere göre halledilmesi gerektiği yolunda davalının ileri sürdüğü temyiz iddiaları yerinde değildir. Zira ölüme bağlı bir tasarrufun ahlâk ve âdaba mugayeretinde en mühim nokta bu tasarrufu yapan murisin, vasiyetnamenin tanzimi zamanında onu tasarrufun gaye ve tesirlerini gözönünde tutmaya sevk eden sui ahlâkî düşünce tarzıdır. Murisin tasarrufuna esas olan bu düşünce tarzı; ahlâkî nizamla ve bütün âdil düşünen kimselerin ahlâkî hisleriyle gayri kabili telif ise, bu takdirde o tasarruf hukuk nizamı tarafından hiçbir veçhile muteber olarak tanınmaz. Böyle bir ölüme bağlı tasarrufun muris tarafından geri alınmadığına göre, bunun zamanla sonradan yeniden tesis olunduğu ve binaenaleyh ahlâka mugayir olduğu iddiasının zamanla bertaraf edildiği yolunda yine davalı tarafından ileri sürülen defî de kabule şayan değildir. Zira tasarrufun yapıldığı zamandaki sebepler ve dolayısıyla istinat ettiği irade ve bu sebeple tasarrufun muhtevası ahlâka mugayyirdir. Bundan dolayı, davalının sonradan aile birliğine maddî yardımlarla iştirak etmesi gibi bilâhare vukubulan müsbet hareketler, tasarrufun yapıldığı andaki gayri ahlâkî karakterini değiştirmez. Davalının, murisin bu tasarrufu yaptığı anda sadece evli bir erkeğin ahlâka mugayir olan gayri meşru münasebeti sebebiyle böyle bir tasarrufta bulunmayıp, ileride davalı tarafından yapılacak maddî yardımları da nazarı itibare aldığı ve böylece tasarrufun müstenit bulunduğu iradenin bu noktaya müteveccih olması sebebiyle ahlâk ve âdaba aykırı bulunmadığı yolundaki iddiası da davanın muhakemesi sırasında sübut bulmamıştır.

Çeviren : Avukat Dr. Adil İZVEREN